**ДО НАУЧНОТО ЖУРИ**

**ОТНОСНО ПРИСЪЖДАНЕ НА**

**ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН**

**„ДОКТОР“**

**НА КАЛИН ДОБРЕВ**

# С Т А Н О В И Щ Е

**От**

**Проф. д-р Поля Голева**

**Вътрешен член на научното жури**

1. Темата на дисертацията „Защита на владението и държането“ е актуална, десертабелна и не е била предмет на монографична разработка в българската докторина. Пълното изследване на материалноправната страна и на процесуалните въпроси, които поставя защитата на владението и държането съставлява оригинален принос в българската правна наука.

2. Структурата на работата е логично и последователно изградена и създава благоприятни възможности на автора да направи задълбочени и пространни разсъждения. Правилно се започва с понятието и правната уредба на владението и държането (глава първа), продължава се със способите за тяхната защита (глава втора), преминава се към разглеждане на защитата през призмата на обезщетението за направените разноски (глава трета). Дисертацията се предхожда от предговор и завършва със заключение, в което са намерили място предложения за усъвършенстване на законодателството и съдебната практика.

3. Използваната терминология е правилна, точна. Работата е написана на разбираем, юридически език, чете се леко, стилът е приятен. Авторът се е позовал на всички известни литературни източници и коректно ги е цитирал под линия.

4. Относно съдържанието на труда следва да се подчертае, че авторът обстойно и многостранно е разгледал всички въпроси, които възникват в изследваната област. Редица явления, свързани с държането, са разглеждани за първи път в нашата теория. Такъв е искът по чл. 157, ал. 3 ЗЗД, чието анализиране представялява един от научните приноси на докторанта.

5. Интересно е изложението за правната същност на заложното право, за погасителната давност и преди всичко за основанията за спиране и прекъсване на давностния срок в контекста на заложното право.

6. Всички права и институти на плоскостта на защитата на владението и държането, включително и тези, които имат някакво отношение към тях, са разгледани. Докторантът не се ограничава само до специфичните искове по чл. 75 и чл. 76 ЗС, а навлиза в дълбочината на проблематиката на договорното и деликтното право. Интересни са неговите разсъждения относно правната същност на подобренията, относно същността на обезщетенията, неоснователното обогатяване, воденето на чужда работа без поръчка от страна на държателя. Изобщо съчинението ни представя една осъвременена картина на класическите институти на владението и държането и на тяхната защита. Засягането на редица институти на вещното, облигационното, гражданскопроцесуалното право придава интердисциплинарен характер на теоретичната разработка, демонстрира обширните и задълбочени познания на докторанта по гражданско и гражданскопроцесуално право, както и неговите умения да разглежда нови явления или класически институти в нова светлина. Особено много на мен ми харесаха тези части на работата, които бяха посветени на защитата на държателя. Защото, докато владението и неговата защита дълго време са се намирали в полезрението на науката и съдебната практика, държането като такова е било пренебрегвано. Малко известна е и неговата защита. Затова вниманието, което авторът е отделил на защитата на държането, следва да се признае за приносен момент в българската правна доктрина. Интересна е разработката му на защитата на етажния собственик в качеството му на държател на общите части на сградата в случаите, при които е направил разноски за подобрения в тях. От една страна има изрична разпоредба, че всеки етажен собственик е длъжен да участва в необходимите и полезните разноски, когато за това е взето решение на общото събрание на етажните собственици – чл. 41 от Закона за собствеността. От друга страна, обаче, докторантът не се ограничава само с изричната уредба на закона, а разглежда и хипотезата на извършване на подобрения без

решение на общото събрание. Става въпрос за случая, когато един от етажните собственици по собствено усмотрение прави разноски за увеличаване стойността на общите части без решение на общото събрание и без те да са необходими, без да извършва неотложен ремонт. Съгласна съм с разсъжденията на автора, че по дефиниция етажният собственик е владелец на своите идеални части, но държател на другите идеални части. Не съм съгласна обаче с последващия извод, че когато извършва полезни разноски в общите части, т.е. подобрения (а не неотложни разноски) той го прави в интерес и на останалите етажни собственици и има право да претендира от всеки етажен собственик припадаща му се част от тяхната стойност. Не съм съгласна, че хем законът в чл. 17 ЗУЕС изисква решение, взето с квалифицирано мнозинство от 75% от идеалните части, хем и без решение извършителят на работа може да изиска да му се възстановят полезните разноски, т.е. подобренията, извършени от него без решение. Не бих приела, че отношенията следва да се уреждат в този случай от гестията, както пише авторът, по простата причина, че има специална правна уредба за полезните разноски – чл. 17 ЗУЕС. Тук важи правилото lex specialis posterior derogat legi generali prior. Разсъжденията на докторанта водят до обезсмисляне на специалната правна уредба на конкретния въпрос, който законодателят в чл. 17 ЗУЕС е решил в отклонение на общите правила на гестията. Законът е уредил с императивна правна норма – подобренията са допустими само по решение на общото събрание и без такова решение никой няма право да ги извършва. Друга е уредбата на необходимите разноски – подобренията обаче не са такива. Категорично не съм съгласна с извода, че етажният собственик се ползва от защитата по чл. 59 ЗЗД дори когато всички останали етажни собственици са били против подобренията. Освен юридически неправилно, съждението е и социално опасно. Не може да бъде принуден етажен собственик или съсобственик да възстановява разходите за подобрения, без които сградата и вещта могат да продължат да съществуват, ако не разполага с пари, защото е стар, болен, безработен и би могъл да си спести тези ненужди разходи, които някой е решил да направи, за да му стане по-хубаво и удобно.

Критични бележки

Разбира се, както всяка работа, и настоящата дисертация се нуждае от някои усъвършенствания. Могат да се направят препоръки към автора за подобряване на съдържанието на труда му. Като обща бележка бих посочила слабото присъствие в работата на сравнителноправен материал. Той би

спомогнал съществено за обогатяване на научното изследване. Имам и някои конкретни бележки, а именно:

1. Очевидно е както от предговора, така и от заглавието на главите, че дисертацията е посветена на действащата правна уредба на защитата на владението и държането според българското право. Много по-точно щеше да бъде, ако това важно обстоятелство беше намерило израз и в заглавието на труда, т.е. ако в края на заглавието беше добавено „по българското гражданско право“.

2. Работата е структурирана в три глави. На големия обем на труда – 280 страници три глави са малко. Вярно, няма правило, че трябва да има математическа реципрочност между главите, но все пак съотношението между първа глава – 17 стр. и втора глава – 150 стр. ми се струва не особено правилно. Трябваше по друг начин да се разпредели материята – повече глави, за да се получи по-добра прегледност, а може би и по-добри научни резултати. Освен това не е спазено установеното, обичайното разпределение на главите в параграфи, а параграфите – в точки.

3. Има известно разминаване между посочения в предговора метод на научно изследване – дедуктивния метод, за който авторът заявява, че ще използва и реално използвания в труда индуктивен метод. Това, което прави впечатление в работата, е че са разгледани отделни хипотези на защита, но от тях не са извлечени общите моменти и не са направени теоретични, абстрактни обобщения, които биха позволили да се изгради единно понятие за гражданскоправна защита на владението и държането по българското право.

4. Известно смущение предизвиква многократното използване на термина „осъществяване“ на владението. Владението и държането не се осъществяват, самите те са съществуващи и нямат нужда от осъществяване.

5. На с. 28 в два последователни абзатца авторът си противоречи. От една страна той приема, че държателят е винаги страна по конкретно правоотношение – наем, заем, влог, залог, а в следващия абзатц изтъква, че той няма субективни права. Ако държателят е страна по правоотношение, той не може да няма право, при това договорно право и то право да упражнява фактическа власт върху вещта, обект

на договора. Ако е така, поставям на докторанта следния въпрос – винаги ли държателят е страна по конкретно правоотношение, няма ли права и вярно ли е, че единствената му защита е защитата като държател. Няма ли защита на правото си да държи вещта в качеството си на страна по договора?

6. Не бих се съгласила с концепцията на докторанта за интерпретацията на чл. 49 от Закона за задълженията и договорите и за тезата му за солидарната отговорност.

7. Интересна е правната природа на сроковете по чл. 75 и чл. 76 от Закона за собствеността. Бих искала в откритата защита докторантът да изясни правната същност на тези срокове и правната същност на правата, които те погасяват.

В заключение, въз основа на изложеното препоръчвам на уважаемото жури да присъди г-н **Калин Емануилов Добрев** - Докторант в задочна форма на обучение, образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование ш.3. Социални, стопански и правни науки, в професионално направление ш.3.6 Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“.

14.02.2022 г. Подпис: